

АДМІНІСТРАТИВНА НОРМОТВОРЧІСТЬ ЯК ФОРМА КОНТРОЛЮ ТА НАГЛЯДУ ЗА ПРИВАТНОЮ НОТАРІАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В УКРАЇНІ

Микола Миколайович СТРІЛЬЧУК,

*здобувач Науково-дослідного
інституту публічного права
<https://orcid.org/0009-0006-5861-7929>*

Контроль та нагляд за приватною нотаріальною діяльністю є складною за своєю сутністю та змістом діяльністю, яка знаходить своє відображення у сукупності форм, які носять адміністративно-правовий характер. Перелік відповідних форм є досить широким, втім особливе та самостійне місце серед них належить адміністративній правотворчості. Взагалі, пишуть В.М. Кириченко та О.М. Куракін, що правотворчість – це правова форма діяльності держави та уповноважених організацій, яка спрямована на прийняття, зміну, призупинення чи скасування правових норм. Правотворчість є результатом об'єктивного розвитку суспільних відносин, безпосередньо спрямованих на їх врегулювання. Правотворчість – це особлива функція держави та її уповноважених суб'єктів, правова форма їх діяльності. Метою правотворчості є створення єдиної, внутрішньо-узгодженої системи правових норм, яка регулює різноманітні за змістом суспільні відносини; розвиток і вдосконалення національного права; утвердження принципу верховенства права. Зміст і значення правотворчості полягає у тому, щоб вибрати такий варіант врегулювання суспільних відносин, який би повною мірою відповідав поставленій меті [1, с.104]. Ознаками правотворчості є наступні: 1) здійснюється державою безпосередньо або з її попереднього дозволу, а також громадянським суспільством (народом) і його суб'єктами; 2) полягає у створенні нових норм права або в зміні чи скасуванні чинних норм; 3) набуває завершення в письмовому акті-документі, який називається нормативно-правовим актом; 4) відбувається відповідно до правового регламенту, тобто процедури, яка встановлюється правовими нормами; 5) має конкретно-цільову і організаційну спрямованість. Правотворчість не можна зводити до законотворчості. Законотворчість є виключною монополією представницьких вищих органів держави (в Україні — Верховної Ради) або народу (громадянського суспільства) у передбачених законом випадках [2].

Правотворчий процес визначається в літературі як специфічна діяльність уповноважених органів держави, громадських організацій, їх посадових осіб, що передбачає систему дій з підготовки, затвердження та офіційного оголошення нормативно-правових актів. Вона має на меті створення й підтримання системи права в належному стані, яка відповіла б потребам правового регулювання на тому чи іншому етапі розвитку суспільства. Кінцевим результатом правотворчої діяльності є прийняття нормативно-правового акту – офіційного документу, який містить юридичні норми. Основні ознаки нормативно-правових актів такі: 1)

нормативно-правовий акт приймається компетентним державним органом або народом (у порядку референдуму). Практично кожний державний орган має право видавати в межах своїх повноважень нормативно-правові акти. Ці документи мають державно-владний характер, їх виконання в разі необхідності забезпечується заходами державного примусу. Дана ознака нормативно-правового акта виражає його зв'язок з державою. Держава може наділяти нормотворчою компетенцією також недержавні органи, установи та організації, дозволивши приймати нормативно-правові акти з визначеного кола питань. (наприклад, органи місцевого самоврядування, акціонерні товариства, профспілки і т. інші); 2) нормативно-правові акти змістовно містять нові юридичні норми або змінюють чи скасовують чинні; 3) нормативно-правові акти приймаються у визначеному процедурному порядку; 4) нормативно-правовий акт документально оформлений, має встановлену форму (закон, указ, постанова і так далі) та точно визначені реквізити; 5) нормативно-правовий акт має юридичну силу. Юридична сила - це специфічна властивість нормативно-правового акту, яка характеризує його узгодження з іншими нормативно-правовими актами в залежності від ступеня формальної обов'язковості юридичних норм, що в них зазначені, та визначається місцем відповідного органу в апараті держави. Юридична сила виявляється в ієрархії нормативно-правових актів. Ієрархія нормативно-правових актів – це узгодження нормативно-правових актів, що полягає в підпорядкованості актів нижчої юридичної сили актам вищої юридичної сили, встановленні взаємозв'язків і взаємозалежності між цими актами, визначенні місця кожного виду нормативно-правових актів у системі законодавства [3, с. 31].

Отже, саме за рахунок адміністративної правотворчості суб'єкти контролю та нагляду за приватною нотаріальною діяльністю мають можливість видавати нормативні документи, які упорядковують контрольно-наглядову роботу, визначають методологію та організаційно-функціональні аспекти її здійснення. При цьому варто розуміти що адміністративна правотворчість спрямована на видання довготривалих, системних, декларативних правових актів, які містять норми, що застосовуються постійно для регулювання суспільно-правових відносин, що виникають у досліджуваній сфері суспільного життя.

Список використаних джерел:

1. Кириченко В.М. Теорія держави і права: модульний курс[Текст]: Навч. посіб. для ВНЗ/ В.М. Кириченко; О.М. Куракін.-К.: Центр учбової літератури,2010. 264 с.
2. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник / Пер. з рос. Харків: Консум, 2001. 656 с.
3. Ющик О. І. Законотворчість у системі правової нормотворчості. *Правова держава*. 2004. № 15. С. 31–43.